

gépei. A versek, sajnos, nem jók, még hibáik is poétikai hibák, de, elég különös, van bennük annyi lendület, keserűség, annyi őszinte emberi fájdalom, hogy a könyvet nem dobhatjuk egyszerűen papirkosárba. A megemlítést megérdemli, de nem irodalmi, hanem emberi érték biztosítja Somló számára rokonszenyünket.

*

Nem sokkal nagyobb F. L. kötete, az Építés orgonája. Ez már Budapesten jelent meg. Az előszóból megtudjuk, hogy ez a könyv «Gerincnek és Ágyéknak» készült és a szerző számára immár «meghaladott mult». Ami ezután következik, arra jellemző ez, a néhány cím: Pubertás; — Gerinc és Ágyék; — Impotens hím elmékedései ágyékról, megymásról; — Jámor üszök, forralt bikafő; — Humanizmus, krisztuskodás, avagy visszabukdácsolás tíz esztendővel, igazán így történt, de az nem baj; — és végül a legszebb: «Mégegger gerinc és ágyék, avagy kuss kurgó pátoszágyú, fullassza vakanyád adta-vette nyálas mélabúja, igazad van, pajtás, inkább köldök és bélsár! vagy amit akartok». — Mulatságos kis könyv. Prózai versek a szélsőbaloldalról. A szerző különféle dolgokat állít magáról, hogy ő ilyen, meg olyan erős és modern és mi többiek hülyék és vénék és nemtudommi vagyunk. Minek verselni? élni kell!! Lehet, hogy igaza van, de miért mondja el ezeket ő is versben? Egészségesnek bömböli magát, de verseiből ítélve nem hiszem, hogy az volna. A könyv azt a hatást kelti, hogy szerzőjének komoly erkölcsnemesítő céljai vannak. Kár, hogy az ügyesség elkoboztatta közerkölcsiségbe ütőköző stb. címen, hiszen ez a verskötet paródiagyűjteménynek is felfogható. F. L. különben nem tehetségtelen költő.

*

Szöke Jenő Parlag című kis könyve nem ilyen extramodern, de ép ilyen rossz. Szürke, jelentéktelen «városi» népdalok, érzégs csalódásokról és vallomásokról szóló és újsághazafisággal átítatott zöngemények gyűjteménye.

*

Laurisín Lajos verskötete, az «Akonyi mesék», már «irodalmi» mű. Több költeménynek francia és olasz címe van. Laurisín nagyjában jól versel és rimel és munkája, szerény mértékkel mérve, még ér is valamit. Kár, hogy túlsok benne az anda merengés, a finomkodás és az édeskés bánat. Eredetiségnek, mélyről fakadó érzésnek nyoma sincs ebben az elkésett impresszionista

könyvben, amely kispolgári szalonok asztalain 10–20 évvel ezelőtt talán még «modern» is lehetett volna.

SZABÓ LŐRINC

HÁROM ÚJ KNER-KIADVÁNY

Gellért Oszkár Testvérbánat csillaga. — Ady Endre életéről, verseiről, jelleméről. Irta Révész Béla. — Föld, erdő, isten. Szabó Lőrinc versei.

A könyv, a gonddal, ízléssel készült, a szerkezetében, belső-külső díszében egybehangolt nyomdai termék, épúgy mint a kép, a szobor, cserép, általában mint minden műtárgy nemcsak esztétikai és anyagi érték, hanem egyúttal összefüggő és jellemző bizonyosságtétele, valamilyen törekvés, irány fejlődési fokozatának és az emelkedés vagy hanyatlás, kaotikus összebogozódás vagy pedig kibontakozás vonalát is mutatja.

A könyvnyomtató nagy részben kész gyári anyaggal dolgozik, a papiros, az öntött betű — legtöbb esetben a betűsorok egyhangúságát feloldó lécz, dísz, ornemens is — tömegtermelésre készít és nagy tömegben készült ipari produktum, a kész könyveken nagyjában mégis követhető e sok különböző anyagú és természetű elemek egyetlen egészé alakító mester ízlése, képzelőerejének, kombináló tehetségének gazdagsága, mindezek erősbödése vagy sorvadása. Nemcsak az aranymetszésű, bőrkötéses, iniciális drága régi mesterdarabokra érvényes ez a megállapítás, hanem a szedőgépekkel felszerelt, villamos árammal nyomtató nagy üzemek termékeire is.

A gyomai Kner nyomda könyveiben plasztikusan (plasztikusabban, mint bármely más magyar nyomdában) mutatkozik a minden árnyalatra kiterjedő gondos irányítás, a különböző részeket szilárdan egybefogó erős kéz munkája. A nyomda lehetően elkerüli a bevált díszítési módok automatikus átplántálását, minden könyv új feladatot, új megkezdést jelent és a kiadványok sorozatán egyazon teremtő szándék, nagy távlatra beállított energia, szívesen jelentkező, egymással kapcsolatos eredményei tárulnak széjjel előttünk.

Gellért Oszkár verseskönyve puritán külsejű munka. Szürke fedőlapjára vékony keretvonal hasít margót, a közepen az empire könyvdiszkekre emlékeztető rajz sötétedik és alátámasztja, egyensúlyban tartja a szigorú tömörséggel megszerkesztett címsorokat. A fedélrajzot, úgyszintén a fejezeteket megelőző belső díszeket Jaschik Álmos készítette. E fametszésű vignetták nem hazudnak céltalan